

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ ของประเทศไทย*

THE MODEL OF COMPETENCY DEVELOPMENT FOR TELEVISION NEWS BROADCASTERS IN THAILAND

รัฐวัชร พัฒนจิระรุจน์

Ratthawat Phatthanachirrut

อนุพงษ์ แท้ศิลปาสัตติ

Anupong Taesilpasatit

มหาวิทยาลัยเกริก

Kirk University, Thailand

E-mail: ratthawat.tv@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค ในปัจจุบันของผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย 2) ศึกษาสมรรถนะ ผู้ประกาศข่าว และ 3) นำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าว การวิจัยเป็น แบบผสมผสานวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 12 คน จากนั้นจัดการสนทนากลุ่ม ประชุมระดมสมองพิจารณาาร่างรูปแบบที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ตลอดจนยืนยันรูปแบบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายและคัดเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะ ผู้ประกาศข่าวในกิจการ โทรทัศน์ของประเทศไทย แบ่งได้ 4 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลัก สมรรถนะเฉพาะงาน สมรรถนะ การบริหารจัดการ และสมรรถนะด้านอื่น ๆ สำหรับรูปแบบ การพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศ ข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทยที่พัฒนาขึ้น ชื่อว่า “พาวดโมเดล” มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบทบัญญัติ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ สมรรถนะหลักพื้นฐาน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะทางกายภาพ และสมรรถนะเชิง การบริหารจัดการแบบดุลยภาพ 2) ด้านความเหมาะสม ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะทางกายภาพ และแรงขับ ภายใน 3) ด้านอรรถประโยชน์ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางกายภาพ 4) ด้านลักษณะโดยธรรมชาติ ประกอบด้วย สมรรถนะแรงขับภายใน และสมรรถนะทาง

กายภาพ และ 5) ด้านความเพลิตเพลิน ประกอบด้วย ทักษะ และคุณลักษณะทางกายภาพ อย่างไรก็ตามในอนาคตควรมีการศึกษาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยและบริบทของผู้ชม เวลา เทคโนโลยี สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการแข่งขันในอุตสาหกรรมโทรทัศน์ นอกจากนี้ควรศึกษาเครื่องมือหรือวิธีการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ให้มีมาตรฐานเป็นรูปธรรมใกล้เคียงกันด้วย

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, สมรรถนะผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์, ผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์, พาวดโมเดล, กิจการโทรทัศน์

Abstract

The objectives of this research article were to 1) study operating conditions, problems and current obstacles of television news broadcasters for television broadcasting in Thailand, 2) study the competence of television news broadcasters, and 3) present a model for developing the competence of television news broadcasters. The research design was a mixed method. The research was qualitative, using in-depth interview from 12 key informants. Next, a brainstorming group discussion was held to consider the draft model obtained from 7 experts as well as to confirm the pattern with quantitative research. The quantitative research used simple random sampling and selective selection to make questionnaires for collecting data from 400 the sample group. The statistics for analysis data were percentage, mean and standard deviation. The results showed that the competence of television news broadcasters for television broadcasting in Thailand could be divided into 4 areas: core competencies, job-specific competencies, management competence, and other performances. As for the development model of the competency of television news broadcasters for television broadcasting in Thailand being developed was called “POUND Model”. There were five components: 1) provisions consisted of 2 parts: basic core competencies includes knowledge, skills, physical attributes and equilibrium management competence, 2) appropriateness individual core competencies includes knowledge, skills, physical attributes, and internal drives, 3) utilities includes knowledge, skills, and physical attributes, 4) natural characteristics includes internal driving competencies and physical performance, and 5) divertissement individual core competencies consists of skills and physical attributes. Furthermore, there should be a study of the competence of television

news broadcasters having dependance on factors and contexts of the audience, time, technology, social-economic conditions and competition in the industry. Also, study tools or methods for developing competency of television news broadcasters should be reviewed to have similar concrete standards as well.

Keywords: The Model Development, Competency for Television News Broadcasters, Television News Broadcasters, POUND Model, Television Broadcasting

บทนำ

สื่อวิทยุโทรทัศน์นับว่าทรงอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมและยังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ กิจกรรมโทรทัศน์ไทยจึงต้องมีการควบคุมการถือครองสิทธิและการประกอบกิจการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย (สมบัติ สีสลาพตะ, 2556) ภูมิทัศน์สื่อเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการเปลี่ยนระบบส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินระดับชาติเป็นระบบดิจิทัลและจัดสรรคลื่นความถี่ใหม่เกิดช่องทีวีดิจิทัลเพิ่มขึ้น 48 ช่อง ส่งผลให้ทุกภาคส่วนในกิจการโทรทัศน์ โดยเฉพาะสถานีวิทยุโทรทัศน์ประเภทใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจต้องปรับกลยุทธ์ และใช้เทคนิคการนำเสนอเนื้อหารายการที่มีคุณภาพ ทันสมัย เหมาะสม และช่องทางการรับชมที่หลากหลาย เพื่อให้มีเอกลักษณ์ น่าสนใจ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายชัดเจน และอยู่รอดได้ท่ามกลางการแข่งขันที่รุนแรงในอุตสาหกรรมโทรทัศน์ (ประคุณ รุ่งธนวิชัย, 2560); (พรณรงค์ พงษ์กลาง, 2561) จากผลการวิจัยของยูทูบ (Youtube) ประเทศไทย พบว่า ผู้ชมนิยมรับชมรายการข่าวโทรทัศน์ที่ทันเหตุการณ์ (องอาจ สิงห์ลำพอง, 2560) โดยมี ผู้ประกาศข่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญทำหน้าที่นำเสนอข่าวสาร ผ่านบุคลิกภาพ การประกาศ หรือดำเนินรายการตามรูปแบบรายการข่าวของแต่ละช่องสถานี (ภัทธีรา สารากรบริรักษ์, 2555); (McKay, D. R., 2019); (Nwammuo, A. N., 2022) การควบคุมผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ช่วงแรก กรมประชาสัมพันธ์บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดในการกำหนดให้ผู้ประกาศข่าวต้องมีใบรับรองเป็นผู้ประกาศ และสถานีโทรทัศน์ต้องรับผิดชอบควบคุมการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด เนื่องจากมีช่องสถานีน้อยปัญหาการทำหน้าที่ของผู้ประกาศข่าวจึงมีไม่มากนัก

การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เมื่อปี พ.ศ. 2549 ทำให้กฎหมายและกลไกการควบคุมดังกล่าวยุติลง และขาดความต่อเนื่องในการควบคุมดูแลผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์อย่างจริงจัง แม้ต่อมาจะมีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. เข้ามาทำหน้าที่กำกับดูแลภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2560 และกฎหมายลำดับรองที่บัญญัติไว้ แต่เป็นไปในลักษณะของการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการประกอบกิจการโทรทัศน์ ผู้ประกาศข่าว และนำการอบรม ทดสอบ เพื่อขอรับบัตรผู้ประกาศกลับมาใช้ในแบบภาคสมัครใจเท่านั้นไม่ได้บังคับเหมือนในอดีตที่ผ่านมา ทั้งนี้ข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติ การประกอบกิจการโทรทัศน์มีผู้บริหาร

สถานีโทรทัศน์เป็นปัจจัยหลัก รองลงมาคือปัจจัยด้านเงินทุน เทคโนโลยี ผู้ชม และสภาพแวดล้อม เช่น กฎหมาย การตลาด ความคาดหวังของสังคม เป็นต้น ที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบาย บทบาทหน้าที่ คุณสมบัติ และเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของแต่ละช่องสถานี โดยไม่จำเป็นต้องผ่านการอบรมผู้ประกาศ และมีความรู้ หรือศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ก็ปฏิบัติงานได้ (ธนิสสร สวรรณนันท, 2552); (นุติ หนูไพโรจน์ และณปิตยา บรรจงจิตร, 2552); (ประคุณ รุ่งธนวิชัย, 2560); (สนมพร ฉิมเฉลิม, 2542) ทำให้สมรรถนะและคุณภาพของผู้ประกาศข่าวมีมาตรฐานแตกต่างกันไป ประกอบกับสถานีโทรทัศน์และตัวผู้ประกาศข่าวหลายช่องสถานีขาดความตระหนักด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและการทำหน้าที่อย่างถูกต้องเหมาะสม เน้นการแข่งขันเพื่อสร้างคามนิยมและรายได้มากกว่าดำรงการเป็นสถาบันสื่อสารมวลชนแห่งชาติตามแนวคิดบรรทัดฐานทางสังคม (ศรีบุญทิศา ชนะชัยภูพัฒน์ และรัตนา ทิมเมือง, 2562) จึงทำให้เกิดปัญหาร้องเรียนในการทำหน้าที่และการนำเสนอข่าวโดยขาดสมรรถนะที่จำเป็นและเหมาะสมสำหรับผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์หลายกรณี เช่น การใช้ภาษาไทยและมีบุคลิกภาพไม่ถูกต้องเหมาะสม การแต่งกายไม่สุภาพ การโฆษณาชวนเชื่อที่เกินจริง การพาดพิงหมิ่นประมาท และขาดจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นต้น ล้วนส่งผลกระทบต่อสร้างความเสียหายแก่ปัจเจกชนผู้รับสารและสังคมอย่างคาดไม่ถึง (ชาติรี ใต้ฟ้าพูล, 2557)

นอกจากนี้หลายทศวรรษที่ผ่านมาองค์กรกำกับดูแลทั้งในอดีตและปัจจุบันยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยหรือจัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ไว้ โดยเฉพาะ (รัตนกร ทองสำราญ และสิริรัตน์ นิ่มเงิน, 2559) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประกอบกิจการและกำกับดูแลผู้ประกาศข่าวให้แก่สถานีโทรทัศน์ในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทยที่เหมาะสมสอดคล้องกับกฎหมาย นโยบายรัฐ อัตลักษณ์ ความคาดหวัง และบริบทของสังคมไทยในปัจจุบันที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการนำแนวคิดสมรรถนะ ซึ่งเป็นลักษณะพื้นฐานของบุคคล คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะหรือทัศนคติที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน สามารถสร้างและพัฒนาได้ รวมทั้งยังใช้วัดผลและอ้างอิงเป็นเกณฑ์มาตรฐานกับงานหรือสถานการณ์นั้น ๆ ได้อีกด้วย (Parry, S. B., 1998); (Spencer, L. M., & Spencer, S. M., 1993) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ประกาศข่าวให้มีศักยภาพและคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีมาตรฐานที่เป็นระบบอย่างชัดเจน และสามารถเป็นบรรทัดฐานในการนำไปใช้ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและความคาดหวังของสังคม ย่อมจะเกิดประโยชน์ต่อองค์กรวิชาชีพผู้ประกอบการ และกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคในปัจจุบันของผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้ประกาศข่าว
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกาศข่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยผสมผสานวิธี แบบการสำรวจเป็นลำดับ (The Mixed Methods Exploratory Sequential Design) ประกอบด้วยการศึกษาสองช่วงที่ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเทคนิควิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณร่วมกันศึกษาหาคำตอบของงานวิจัย (สาธิต เชื้ออยู่นาน, 2560); (Creswell, J. W. & Plano Clark V. L., 2011) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ช่วงที่ 1 ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตัวแทนจาก 1) องค์กรกำกับดูแล 2) กลุ่มสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลประเภทใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจ 3) กลุ่มผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล 4) ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการศึกษา เช่น ด้านอักษรศาสตร์ ด้านนิเทศศาสตร์ และด้านการบริหาร เป็นต้น จำนวน 12 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ลักษณะคำถามปลายเปิดกำหนดหัวข้อที่จะศึกษาไว้ล่วงหน้า การตรวจสอบเครื่องมือตามกรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีข้อเสนอแนะจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ด้านนิเทศศาสตร์ ด้านการบริหารจัดการ และด้านภาษาศาสตร์ แก้ไขและปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำเพื่อให้สื่อความหมายชัดเจนและได้ข้อมูลตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งจดบันทึกและบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ นำข้อเท็จจริงที่ได้มาจัดทำ SWOT Analysis วิเคราะห์ข้อมูลโดยทำเครื่องหมาย (รหัส) ข้อความในประเด็นสำคัญเข้าระบบจัดระเบียบข้อมูล (Data Organization) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แยกประเภทเป็นหมวดหมู่ (Categorization) ตามเกณฑ์คุณลักษณะจำแนกรวมกันใหม่ (Reassembling) ในรูปตารางแสดงเป็นค่าความถี่และลำดับร้อยละ พิจารณาข้อมูลจากประเด็นความตรงกันของข้อมูลสังเคราะห์สรุปนำเสนอผลในเชิงพรรณนาความ และพัฒนาจัดทำร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย

ช่วงที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Research) ประชุมระดมสมอง (Brainstorming) แบบออนไลน์ ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงผู้เชี่ยวชาญจาก 1) ตัวแทนภาคสังคมขององค์กรภาครัฐหรือเอกชน 2) ตัวแทนกลุ่มสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล 3) ตัวแทนนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และ 4) ตัวแทนนักวิชาชีพในสายงานผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล จำนวน 7 คน โดยใช้แบบคำถามที่กำหนดประเด็นและแนวคำถามไว้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อขอความคิดเห็นฉันทามติการพิจารณา

ร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย พร้อมบันทึกภาพและเสียงก่อนนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์นำเสนอในลักษณะเดียวกัน

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถามงานวิจัย (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดและตัวแปรของผลสรุประยะที่ 1 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาค่าความตรงในเนื้อหา (Content Validity) วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.67 - 1.00 แล้วทดลอง (Try Out) เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ตั้งแต่ 0.894 - 0.936 และค่าความเชื่อมั่นโดยรวม 0.95 อยู่ในระดับสูง จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ชมโทรทัศน์ 50 เขต 6 พื้นที่รับผิดชอบประจำกลุ่มปฏิบัติงานของสำนักงานเขตการปกครองในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งคัดเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) และแบบเจาะจง คำนวณหาขนาดด้วยสูตร ของ Yamane, T. มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์ และระดับความคลาดเคลื่อนที่ ± 5 จำนวนทั้งสิ้น 400 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สรุปค่าเฉลี่ยร้อยละแปรผลนำเสนอในเชิงพรรณนา จากนั้นบูรณาการสังเคราะห์สรุปและอภิปรายผลข้อมูลเพื่อยืนยันร่างรูปแบบที่ค้นพบ และนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย (Yamane, T., 1973)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรคในปัจจุบัน และสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย

การนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 12 คน มาทำ SWOT Analysis สังเคราะห์จัดกลุ่มตัวแปรและองค์ประกอบสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 คำนวณหาค่าความถี่ด้วยสถิติร้อยละ เสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนาความอธิบายได้ ดังนี้

1) ด้านจุดแข็ง (Strengths) เป็นปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลส่งผลดีต่อบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงาน ผลงาน และสมรรถนะของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแสดงความคิดเห็นตรงกัน ทั้งหมด 100 ด้าน โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 รวม 26 ด้าน เช่น “ผู้ประกาศข่าวต้องมีความรู้และทักษะด้านภาษาไทยและการสื่อสารที่ถูกต้องตามหลักภาษาและไวยากรณ์ ความรู้และทักษะด้านบุคลิกภาพ ทักษะคิด และการมองโลกในแง่ดี” เป็นต้น รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 91.67 ทั้งหมด 8 ด้าน เช่น “ควรมีความรู้เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และกฎหมายพื้นฐานอื่น ๆ มีปฏิภาณไหวพริบและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน” เป็นต้น และ

น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.33 รวม 8 ด้าน เช่น “ผู้ประกาศข่าวควรมีทักษะการสื่อสารในภาวะวิกฤต ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และการตรงต่อเวลา” เป็นต้น

2) ด้านจุดอ่อน (Weakness) เป็นปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแสดงความคิดเห็นตรงกันทั้งหมด 62 ด้าน โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 รวม 7 ด้าน เช่น “ผู้ประกาศข่าวขาดความรู้ในการทำหน้าที่ผู้ประกาศข่าวและบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน มีสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพไม่เท่ากันและลดลง ละเมิดกฎหมาย ขาดจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม” เป็นต้น รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 91.67 ทั้งหมด 4 ด้าน เช่น “ผู้ประกาศข่าวมีคุณภาพและประสิทธิภาพในการทำงานน้อยลง ขาดความรู้ด้านนโยบาย หลักเกณฑ์ กฎหมายสำหรับการประกอบกิจการ การกำกับดูแล และองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้ประกาศข่าว” เป็นต้น และน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.33 รวม 3 ด้าน ได้แก่ “การขาดความรู้และทักษะด้านภาษาต่างประเทศ มีระบบอุปถัมภ์ซึ่งมักเลือกปฏิบัติและให้โอกาสในการทำงาน ผู้ที่มีความเป็นมืออาชีพมีอำนาจการต่อรองสูงและมีโอกาสเลือกงาน”

3) ด้านโอกาส (Opportunities) เป็นปัจจัยภายนอกด้านสภาพแวดล้อมในบริบทของกิจการโทรทัศน์ และการรับชมของผู้ชมโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกาศข่าว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแสดงความคิดเห็นตรงกัน ทั้งหมด 14 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.88 ได้แก่ “องค์กรวิชาชีพและการกำกับดูแลกันเองเป็นกลไกสร้างความร่วมมือของผู้ประกาศข่าวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการประกอบวิชาชีพผู้ประกาศข่าว และการประกอบกิจการโทรทัศน์อย่างจริงจัง” รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 66.67 ได้แก่ “ผู้ประกาศข่าวเป็นมนุษย์มีชีวิตจิตใจ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะที่เป็นทักษะชีวิต (Soft Skill) ซึ่งหุ่นยนต์ไม่สามารถทำงานแทนได้ทั้งหมด” และน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.33 รวม 3 ด้าน เช่น “ผู้ประกาศข่าวเป็นอาชีพเฉพาะที่มีตลาดงานจำกัดและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับมีจำนวนน้อย การศึกษาวิจัยโดยใช้แนวคิดการบริหารจัดการและสมรรถนะสามารถช่วยพัฒนาคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพผู้ประกาศข่าว” เป็นต้น

4) ด้านอุปสรรค (Threat) เป็นปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกาศข่าว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแสดงความคิดเห็นตรงกัน ทั้งหมด 20 ด้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.00 ทั้งหมด 4 ด้าน เช่น “พฤติกรรม ทักษะ และความต้องการของผู้ชมเปลี่ยนไปส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้ประกาศข่าวและรายการข่าว กสทช. ไม่ได้กำหนดหรือจัดทำสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์เป็นมาตรฐานกลางโดยเฉพาะ มีการนำปัญหาประดิดขามทำงานแทนผู้ประกาศข่าว” เป็นต้น รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 66.67 ทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ “กสทช. มีมาตรการควบคุมการนำเสนอข่าว บทบาทหน้าที่ มาตรฐาน กรอบจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกาศข่าวและสถานีไม่เข้มงวดชัดเจน สถานีโทรทัศน์ในอุตสาหกรรมโทรทัศน์มีจำนวนมากแข่งขันสูง และรูปแบบการทำงานของผู้ประกาศข่าว

หลากหลายมากขึ้น” และน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.33 ทั้งหมด 4 ด้าน เช่น “การจัดหลักสูตรอบรมเพื่อขอรับบัตรผู้ประกาศไม่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงเน้นความรู้ภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ การใช้ประโยชน์จากกองทุนวิจัยและพัฒนาการกระจายเสียง กิจกรรมโทรทัศน์ และกิจกรรมโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) เพื่อพัฒนาผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ไม่คุ้มค่า” เป็นต้น

2. การสนทนากลุ่มประชุมระดมสมอง เพื่อพิจารณาร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย

ผลการศึกษาพบองค์ประกอบที่ทำให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ประกาศข่าว ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ทักษะคิดหรือแรงขับ และคุณลักษณะหรือบุคลิกภาพ สามารถจัดแบ่งตามประเภทสมรรถนะ คือ สมรรถนะหลัก สมรรถนะเฉพาะงาน สมรรถนะการบริหารจัดการ และสมรรถนะอื่น ๆ จากการสังเคราะห์ข้อมูลจัดกลุ่มสมรรถนะเป็นร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย 5 ด้าน เพื่อขอฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกัน เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีรายละเอียดการพิจารณาในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านบทบาทบัญญัติ (Provision) มี 2 ส่วน คือ 1.1) สมรรถนะหลักพื้นฐาน (Competency Based) ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะทางกายภาพหรือบุคลิกภาพ (Attribute) และ 1.2) สมรรถนะเชิงการบริหารจัดการแบบดุลยภาพ (Balanced Scorecard: BSC) พบว่า เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100.00 สรุปได้ว่า “องค์ประกอบมีความสมบูรณ์ชัดเจนสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน องค์การกำกับดูแลควรนำไปกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ เพื่อควบคุมรักษามาตรฐานการทำงานของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ให้ถูกต้องเหมาะสมเป็นบรรทัดฐานทางสังคม”

2) ด้านความเหมาะสม (Optimality) เป็นกลุ่มของสมรรถนะหลักพื้นฐานเฉพาะตัวบุคคล (Competency Individual Based) ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะทางกายภาพหรือบุคลิกภาพ และแรงขับภายใน (Attitude) ผลการสนทนากลุ่ม พบว่า เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100.00 สรุปได้ว่า “องค์ประกอบเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน องค์การกำกับดูแล ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ และผู้ประกาศข่าวควรร่วมกันสร้างความตระหนักรู้และแนวทางการแก้ปัญหาความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานของจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ชมตามบทบาทหน้าที่สื่อมวลชนและแบบอย่างที่ดีของสังคม”

3) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) เป็นกลุ่มของสมรรถนะหลักพื้นฐาน ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางกายภาพหรือบุคลิกภาพ ผลการสนทนากลุ่ม พบว่า เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 100.00 สรุปความคิดเห็นได้ว่า “องค์ประกอบชัดเจน

และมีความเหมาะสม ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงและสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงานของผู้ประกาศข่าวและกิจการโทรทัศน์”

4) ด้านความเป็นธรรมชาติ (Nature) เป็นกลุ่มของสมรรถนะหลักพื้นฐานเฉพาะตัวบุคคล มี 2 ส่วน คือ สมรรถนะแรงขับภายใน (Competency Attitude) และสมรรถนะทางกายภาพ (Competency Attribute) ผลการสนทนากลุ่ม พบว่า เห็นด้วยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100.00 สรุปได้ว่า “อุปนิสัยและบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวต้องมีความเป็นธรรมชาติ มีมาตรฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ โดยต้องแตกต่างจาก Influencer ทางสื่อใหม่”

5) ด้านความเพลิดเพลิน (Divertissement) เป็นกลุ่มของสมรรถนะหลักพื้นฐานเฉพาะตัวบุคคล ประกอบด้วย ทักษะ และคุณลักษณะทางกายภาพหรือบุคลิกภาพผลของการสนทนากลุ่ม พบว่า เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100.00 สรุปได้ว่า “ผู้ประกาศข่าวต้องดูแลสุขภาพและบุคลิกภาพรูปร่างหน้าตาให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีอยู่เสมอ เพื่อสร้างความเพลิดเพลินสบายใจ สร้างปฏิสัมพันธ์การมีส่วนร่วมกับผู้ชมมากขึ้น และไม่ควรมุ่งสร้างควมบันเทิงหรือความนิยม (TV Rating) จนละเลยความถูกต้องและกรอบการดำเนินงานที่เหมาะสม”

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่อตรวจสอบยืนยันรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.10 เฉลี่ยช่วงอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 36.10 มีการศึกษาในระดับปริญญาโทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.10 การประกอบอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานรัฐมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.30 และมีรายได้ 45,001 บาทขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.30

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย ด้วยสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) สรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ องค์ประกอบสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย

องค์ประกอบสมรรถนะผู้ประกาศข่าว	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล	ร้อยละ
ด้านทฤษฎี				94.98
1. มีความรู้ด้านนิเทศศาสตร์สื่อสารมวลชน ความรู้ในหน้าที่ผู้ประกาศข่าว มีปฏิภาณไหวพริบ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและภาวะผู้นำ	5.00	0.000	มากที่สุด	
2. มีความรู้และทักษะด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสารผ่านการพูด อ่าน ฟัง ทำความเข้าใจ จับประเด็น สรุปความ การเขียน การสนทนาและสัมภาษณ์	4.67	0.468	มากที่สุด	
3. มีความรู้และทักษะด้านบุคลิกภาพ การแต่งกาย และการแสดงออกสำหรับงานโทรทัศน์	4.05	0.410	มากที่สุด	

องค์ประกอบสมรรถนะผู้ประกาศข่าว	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล	ร้อยละ
4. ยึดถือรูปแบบการประกาศข่าวตามมาตรฐานสากลนิยม แบบแผนวัฒนธรรมทางภาษาไทย และมีส่วนร่วมรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน	4.16	0.038	มาก	
5. มีความรู้ด้านนโยบายบริหารและการกำกับดูแลผู้ประกาศข่าว กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และกฎหมายพื้นฐานอื่น ๆ	3.91	0.038	ปานกลาง	
ด้านความเหมาะสม				94.55
1. มีความรู้เชิงลึกเฉพาะประเภทข่าว ความรู้ในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ และการคัดกรองข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง มีทักษะการพูดและอ่านภาษาไทย ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ นำฟังเป็นธรรมชาติ เข้าใจองค์ประกอบข่าว และการถ่ายทอดอารมณ์ข่าว	5.00	0.000	มากที่สุด	
2. ยึดมั่นอุดมการณ์และบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน ไม่ตกเป็นเครื่องมือ ถูกครอบงำ แทรกแซง ละเมิดจริยธรรม และสิทธิเสรีภาพ	4.12	0.478	มาก	
ด้านอรรถประโยชน์				93.98
1. มีความรู้และทักษะด้านวิทยุโทรทัศน์ การผลิตรายการ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้อง ความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สื่อใหม่ สื่อสังคมออนไลน์ และทักษะ การสร้างการมีส่วนร่วม การสื่อสารรวมหลายช่องทาง	5.00	0.000	มากที่สุด	
2. มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศและทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ	3.91	0.547	มากที่สุด	
3. สามารถสื่อสารนำเสนอตัวเองผ่านสื่อใหม่หรือสื่อสังคมออนไลน์ และสามารถนำเสนอข่าวโทรทัศน์ควบคู่กับช่องทางสื่อใหม่	4.03	0.435	มากที่สุด	
4. มีความทันสมัยสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี ทำงานได้หลายหน้าที่และรูปแบบ	4.05	0.463	มาก	
ด้านความเป็นธรรมชาติ				92.01
1. มีนิสัย อหิยาภัย และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความฉลาดทางอารมณ์ วุฒิภาวะทางอารมณ์ความคิดสูง และมีทัศนคติ การมองโลกในแง่ดี และอดทนต่อแรงกดดันได้ดี ช่างสังเกตเรียนรู้ พัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพตนเองอยู่เสมอ	5.00	0.000	มากที่สุด	
2. ไม่อคติ ทะนงตัว และทึบสูง มีน้ำใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นและมีจิตอาสา	4.04	0.035	มากที่สุด	
3. ขยัน ตั้งใจ พยายามในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ และตรงต่อเวลา	4.09	0.450	มาก	
4. มีความฉลาดทางสังคม เช่น รู้เท่าทันและเข้าใจผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างดี เป็นต้น	4.01	0.037	ปานกลาง	
5. มีความรัก ศรัทธา ภาคภูมิใจในอาชีพ มี Brand Personality และมีมูลค่าในตัวเองสูง	4.07	0.035	ปานกลาง	
ด้านความเพลิดเพลิน				95.58
1. มีรูปแบบรายการใช้วิธีเล่าข่าวแบบกึ่งทางการ เข้าใจง่าย น่าสนใจ และเข้าถึงผู้ชมมากขึ้น สร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ชมมากขึ้นและควรมีทักษะในการสร้างปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมกับผู้ชม	5.00	0.000	มากที่สุด	
2. มีอิทธิพลสูงต่อความเชื่อและทัศนคติของผู้ชมและสังคม	3.91	0.041	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในภาพรวมขององค์ประกอบสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย อยู่ในระดับมากที่สุด โดย

ด้านบทบัญญัติ คิดเป็น ร้อยละ 94.98 ด้านความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 94.55 ด้านอรรถประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 93.98 ด้านความเป็นธรรมชาติ คิดเป็น ร้อยละ 92.01 และด้านความเพลิดเพลิน คิดเป็นร้อยละ 95.58

อภิปรายผล

การศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคในปัจจุบันของผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย พบว่า มีปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการดำเนินงานของผู้ประกาศข่าว แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยภายใน ได้แก่ ตัวผู้ประกาศข่าวต้องมีสมรรถนะและศักยภาพในการปฏิบัติงาน และช่องสถานีโทรทัศน์ คือ ผู้บริหารและนโยบายเป็นตัวกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานของช่องสถานี ส่วนปัจจัยภายนอก คือ กฎหมายและองค์กรกำกับดูแล ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลและกำหนดนโยบายการประกอบกิจการโทรทัศน์ตามที่กฎหมายกำหนด ทิศนคติพฤติกรรมของผู้ชม ค่านิยมทางสังคม เทคโนโลยีและช่องทางการสื่อสารที่มีการแข่งขันสูงและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้ชม

การศึกษสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย พบว่า สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ทศนคติหรือแรงขับภายใน (Attitudes) และคุณลักษณะหรือบุคลิกภาพ (Attributes) สอดคล้องกับ Parry, S. B. และ Spencer, L. M. & Spencer, S. M. ระบุว่า องค์ประกอบสมรรถนะของบุคคล ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ทศนคติ (Attitudes) และคุณลักษณะส่วนตัว (Attributes) (Parry, S. B., 1998); (Spencer, L. M. & Spencer, S. M., 1993) และ นิสตาร์ก เวชยานนท์ กล่าวว่า สมรรถนะบุคคล คือ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการทำงาน การเข้าใจหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลากรไปประยุกต์ใช้สนับสนุนองค์การสู่ความสำเร็จ (นิสตาร์ก เวชยานนท์, 2556) โดยแบ่งกลุ่มเป็น 4 ประเภท ได้แก่ สมรรถนะหลัก สมรรถนะเฉพาะงาน สมรรถนะการบริหารจัดการ และสมรรถนะด้านอื่น ๆ (นิสาร์ตัน นาคทั้ง, 2559); (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์, 2553)

ทั้งนี้ผลการวิจัยแบบผสมวิธี พบว่า มีความสอดคล้องของข้อค้นพบอยู่ในระดับสูงมาก โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์บูรณาการจัดโมทัศน์เข้าหมวดหมู่เชิงหลัก นำเสนอเป็นรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย 5 ด้าน ดังนี้

1. บทบัญญัติ คือ กลุ่มสมรรถนะที่ควรกำหนดเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานสำหรับผู้ประกาศข่าวใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานเดียวกัน พบว่ามี 2 ส่วน คือ สมรรถนะหลักพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ความรู้ เช่น ความรู้ด้านภาษาไทยและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความรู้ด้านบุคลิกภาพการแสดงออกทางโทรทัศน์ และความรู้ในหน้าที่

ผู้ประกาศข่าว เป็นต้น 2) ทักษะ เช่น ทักษะด้านภาษาไทยและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเขียน การพูด การอ่าน การฟัง ทำความเข้าใจ จับประเด็นและสรุปความเป็นต้น 3) คุณลักษณะทางกายภาพ เช่น ปฏิภาณไหวพริบ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และภาวะผู้นำ เป็นต้น ส่วนสมรรถนะเชิงการบริหารจัดการแบบดุลยภาพ เช่น ยึดถือรูปแบบการประกาศข่าวที่เป็นทางการตามมาตรฐานสากลนิยม และการพัฒนารูปแบบการนำเสนอข่าวผ่านสื่อใหม่ เป็นต้น ซึ่งผู้ประกาศข่าวจำเป็นต้องมีสมรรถนะในมิติของ 1) มุมมองด้านงบประมาณการลงทุน พัฒนา จ้างงาน และรายได้จากโฆษณาประชาสัมพันธ์ในรายการข่าวของช่องสถานี 2) มุมมองของผู้ชมและผู้สนับสนุนที่มีต่อผู้ประกาศข่าว รายการข่าว และตัวสถานี 3) มุมมองการบริหารจัดการภายใน การบังคับบัญชา และการทำงานเป็นทีมร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 4) มุมมองการพัฒนาสมรรถนะและถ่ายทอดความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน รวมทั้งความก้าวหน้าในอาชีพผู้ประกาศข่าว สอดคล้องกับ Sumbogo, I. A. & Diposumarto N. S. กล่าวว่า การให้ความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพสูง (Sumbogo, I. A. & Diposumarto N. S., 2017) โดย BSC เป็นเครื่องมือให้แก่บุคลากรทุกระดับสามารถประยุกต์และนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยวัดผลด้านการเงิน ลูกค้า กระบวนการภายใน การเรียนรู้ และการพัฒนา (พสุ เดชะรินทร์, 2551); (Kaplan, R. S. & Norton, D. P., 1996)

2. ความเหมาะสม คือ กลุ่มสมรรถนะหลักที่ควรกำหนดเป็นเกณฑ์ให้ผู้ประกาศข่าวใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน พบว่า ประกอบด้วย 1) ความรู้ ได้แก่ ความรู้เชิงลึกเฉพาะประเภทข่าว เช่น เศรษฐกิจ การเมือง กีฬา เป็นต้น ความรู้ในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศและการคัดกรองที่ถูกต้อง ความรู้ด้านจิตวิทยา และการเข้าสังคม 2) ทักษะ เช่น ทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่ถูกต้องเหมาะสม ทักษะการพูดเพื่อสื่อสารให้เกิดความเข้าใจน่าฟัง และลีลาการนำเสนอที่ถูกต้องเป็นธรรมชาติ เป็นต้น 3) คุณลักษณะทางกายภาพ เช่น การอาศัยสมรรถนะ ศักยภาพเฉพาะตัว ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางจากประสบการณ์วิชาชีพ เป็นต้น 4) แรงขับภายใน เช่น การปฏิบัติตามกฎหมายและหลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อตัวเอง องค์กร และสังคม เป็นต้น สอดคล้องกับ Schena, J. et al. ระบุว่า ยังคงต้องให้ความสำคัญกับสมรรถนะหลักพื้นฐานของการทำงานในบทบาทหน้าที่ผู้สื่อข่าวหรือสื่อมวลชน และจำเป็นต้องบูรณาการใช้สมรรถนะให้สอดคล้องกับความท้าทายที่เกิดขึ้นจากบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม (Schena, J. et al. , 2018)

3. อรรถประโยชน์ คือ กลุ่มสมรรถนะหลักที่ควรกำหนดเป็นเกณฑ์ให้ผู้ประกาศข่าวใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน พบว่า ประกอบด้วย 1) ความรู้ ได้แก่ ความรู้ด้านวิทยุโทรทัศน์ การผลิตรายการ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้อง ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อใหม่หรือสื่อสังคมออนไลน์ ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ความรู้ด้านการตลาดและสื่อสารการตลาด 2) ทักษะ เช่น ทักษะการใช้สื่อใหม่และสื่อสังคมออนไลน์ ทักษะสร้างการมีส่วนร่วม การสื่อสารรวมหลายระบบปฏิบัติการหรือช่องทาง และทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ

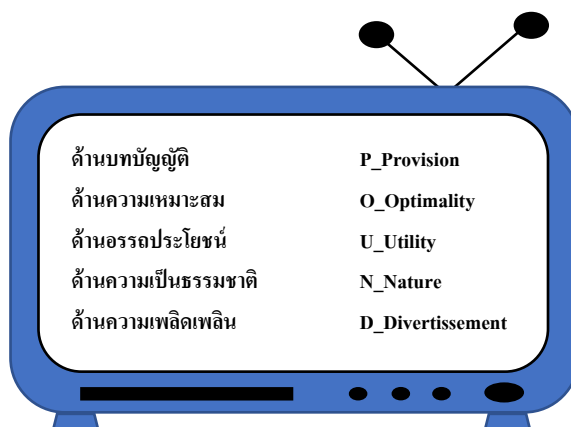
เป็นต้น 3) ด้านคุณลักษณะทางกายภาพ เช่น ทนสมัยและปรับตัวได้รวดเร็วทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี ทำงานได้หลายหน้าที่ การนำเสนอตัวเองและข่าวโทรทัศน์ควบคู่กับสื่อใหม่ เป็นต้น สอดคล้องกับ Andressa, D. J. et al. พบว่า องค์กรสื่อยุคใหม่จำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงทักษะวิชาชีพ ความรู้ ประสบการณ์ และคุณลักษณะอื่น ๆ ของบุคลากรให้ทันสมัย สอดคล้องกับปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลและความต้องการขององค์กร (Andressa, D. J. et al., 2020)

4. ความเป็นธรรมชาติ คือ กลุ่มสมรรถนะหลักที่ควรใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน และมีมาตรฐานในการพัฒนาสมรรถนะที่ใกล้เคียงกัน ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย 2 ส่วน สมรรถนะด้านแรงขับภายใน เช่น การไม่มีอคติ ทะนงตัว และทฐิสูง มีความฉลาดทางอารมณ์ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ความคิดสูง เป็นต้น และสมรรถนะด้านคุณลักษณะทางกายภาพ เช่น ขยัน ตั้งใจและทุ่มเทในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ การตรงต่อเวลาและทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เป็นอย่างดี เป็นต้น สอดคล้องกับ Qabilovna, Y. Z. ระบุว่า ผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์มีความรับผิดชอบสูงตามความคาดหวังที่ถูกกำหนดไว้ จึงต้องมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลทั้งภายในและภายนอกที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในหน้าที่ผู้ประกาศข่าว เช่น การแสดงออกทางอารมณ์ความคิด พฤติกรรม ภาวะผู้นำ จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นต้น และควรพัฒนานตนเองอยู่เสมอเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้ชม (Qabilovna, Y. Z., 2020)

5. ความเพติดเพลิน คือ กลุ่มสมรรถนะหลักที่ควรกำหนดเป็นเกณฑ์ให้ผู้ประกาศข่าวใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน พบว่า ประกอบด้วย 1) ทักษะ ได้แก่ ทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมกับผู้ชม 2) คุณลักษณะทางกายภาพ เช่น มีอิทธิพลสูงต่อความเชื่อและทัศนคติของผู้ชมและสังคม มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย และเข้าถึงผู้ชม การสร้างปฏิสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมกับผู้ชมมากขึ้น การสร้างความนิยมและการยอมรับจากผู้ชมและสังคม เป็นต้น สอดคล้องกับ MacBride Commission และ McQuail, D. ชี้ว่า สื่อมวลชนมีหน้าที่ให้ความบันเทิง (MacBride Commission, 1980) ; (McQuail, D., 1994) ดังนั้นการสื่อสารจะประสบความสำเร็จจำเป็นต้องเข้าใจองค์ประกอบในกระบวนการสื่อสาร โดยเฉพาะผู้รับสารและผู้ส่งสาร ซึ่งมีปัจจัยต่าง ๆ ในแต่ละองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน และช่วยส่งเสริม เพิ่ม หรือลดประสิทธิภาพและประสิทธิผลการสื่อสาร เช่น สมรรถนะและวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร ความต้องการและพฤติกรรมของผู้รับสาร เป็นต้น (Berlo, D. K. , 1960)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย
เรียกว่า POUND Model

จากภาพที่ 1 การวิจัยสรุปนำเสนอเป็นรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย เรียกว่า “POUND Model” มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบัพัญญุตี ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1.1) สมรรถนะหลักพื้นฐาน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางกายภาพหรือบุคลิกภาพ และ 1.2) สมรรถนะเชิงการบริหารจัดการแบบดุลยภาพ 2) ด้านความเหมาะสม ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะทางกายภาพหรือบุคลิกภาพ และแรงขับภายใน 3) ด้านอรรถประโยชน์ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางกายภาพหรือบุคลิกภาพ 4) ด้านความเป็นธรรมชาติ ประกอบด้วย สมรรถนะแรงขับภายใน และสมรรถนะทางกายภาพ 5) ด้านความเพลิดเพลิน ประกอบด้วย ทักษะ และคุณลักษณะทางกายภาพหรือบุคลิกภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภายใต้บริบทสภาพแวดล้อมของการประกอบกิจการโทรทัศน์ไทย พบว่า สภาพการดำเนินงานในปัจจุบันของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ได้รับอิทธิพลจากปัจจัย 2 ด้าน คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ 1) ตัวผู้ประกาศข่าว และ 2) ผู้บริหารและนโยบายของสถานีโทรทัศน์ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ 1) กฎหมายและองค์กรกำกับดูแล 2) ทักษะคติพฤติกรรมของผู้ชม และค่านิยมทางสังคม และ 3) เทคโนโลยีและช่องทางการสื่อสาร ซึ่งสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ทักษะคติหรือแรงขับภายใน และคุณลักษณะหรือบุคลิกภาพ ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มของสมรรถนะหลัก สมรรถนะเฉพาะงาน สมรรถนะการบริหารจัดการ และสมรรถนะด้านอื่น ๆ สำหรับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย

“POUND Model” เป็นนวัตกรรมทางความคิดที่สามารถใช้เป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ให้มีมาตรฐานมากขึ้น อันจะเกิดประโยชน์และคุณค่าต่อวิชาชีพผู้ประกาศข่าว กิจกรรมโทรทัศน์ ผู้ชม และสังคมไทย โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน คือ ด้านบทบาทผู้ปฏิบัติ ด้านความเหมาะสม ด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นธรรมชาติ และด้านความเพลิดเพลิน ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1) ในเชิงนโยบาย องค์กรกำกับดูแลสามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และนโยบายการกำกับดูแลผู้ประกาศข่าวผ่านผู้รับใบอนุญาตและสถานีโทรทัศน์ ในการคัดเลือกและการอบรมพัฒนาสมรรถนะผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ สร้างเครื่องมือและกลไกการกำกับดูแลผ่านใบประกอบวิชาชีพ การกำกับดูแลกันเองสำหรับองค์กรวิชาชีพในอนาคต และเป็นแนวทางการศึกษาพัฒนาศักยภาพของผู้ประกาศข่าวในรูปแบบต่าง ๆ 2) ในเชิงการปฏิบัติ ผู้ประกาศข่าวควรนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง องค์กรกำกับดูแลพัฒนาใช้เป็นเกณฑ์การติดตามประเมินผลคุณภาพผู้ประกาศข่าวและการแก้ปัญหาด้านสมรรถนะผู้ประกาศข่าว สถานีโทรทัศน์สามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับรูปแบบและบริบทขององค์กร สถาบันการศึกษาสามารถใช้พัฒนาหรือสร้างหลักสูตรการศึกษาให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของกิจกรรมโทรทัศน์และการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ธนิสรา สุวรรณันท์. (2552). การคัดเลือกและการพัฒนาผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย. ใน วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธাত্রี ใต้ฟ้าพูล. (2557). แนวทางการกำหนดกรอบจริยธรรมและการดำเนินงานในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการสาธารณะ. วารสารการประชาสัมพันธ์และการโฆษณา, 7(2), 1-24.
- นิศารัตน์ นาคทัง. (2559). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนภาคปฏิบัติในคลินิกของอาจารย์ใหม่ วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคเหนือ สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. ใน คุษภินิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิสตาร์ เวชยานนท์. (2556). Competency-Based Approach (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี: เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์.
- นุติ หนูไฟโรจน์ และณปติยา บรรจงจิตร. (2552). เส้นทางการเป็นผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ไทย. ใน รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ประคุณ รุ่งธนวิชัย. (2560). ความท้าทายของทีวีดิจิทัลไทยในยุคการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการใช้ประโยชน์จากสื่อโซเชียลมีเดียของประชาชน. วารสารวิชาการ กสทช, 1(1), 192-214.

- พรณรงค์ พงษ์กลาง. (2561). การปรับตัวของผู้ประกอบการโทรทัศน์ ให้อยู่ได้ในยุคทีวีดิจิทัล. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 37(2), 142-154.
- พสุ เดชะรินทร์. (2551). Balanced Scorecard รู้ลึกในการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทธีรา สารากรบริรักษ์. (2555). ผู้ประกาศและการใช้เสียงทางวิทยุและโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัตนกร ทองสำราญ และสิริรัตน์ นิ่มเงิน. (7 กรกฎาคม 2559). สภาพการดำเนินงานและสมรรถนะผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ภายใต้กฎหมายและการกำกับดูแลของ กสทช. (รัฐวิซาร์ พัฒนจิระรุจน์, ผู้สัมภาษณ์)
- ศรัญญูทิศา ชนะชัยภูวพัฒน์ และ รัตนา ทิมเมือง. (2562). การศึกษาความหมายเชิงคุณค่าและพัฒนาเกณฑ์ การพิจารณาตัดสินโครงการรางวัลทีวีสีขาว. วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์, 23(2), 114-129.
- สนมพร ฉิมเฉลิม. (2542). กระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์. ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ สิลาทตะ. (2556). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์. ตำราอบรมหลักสูตร ผู้ประกาศในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ระดับต้น. กรุงเทพมหานคร: ส เจริญ การพิมพ์.
- สาธิต เชื้ออยู่นาน. (2560). การวิจัยผลส่ววิธีแบบการสำรวจเป็นลำดับ: แนวคิดและการประยุกต์ใช้. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(1), 1394-1404.
- องอาจ สิงห์ลำพอง. (2560). การบริหารจัดการรายการโทรทัศน์ในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิตย์, 11(2), 209-245.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2553). การจัดทำเส้นทางการฝึกอบรมระยะยาวบนพื้นฐานของขีดความสามารถ Competency-Based Training Road Map. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีดการพิมพ์.
- Andressa, D. J. et al. (2020). Competências do profissional jornalista naperspectiva da indústria 4.0. Revista de Ciências Da Administração, 22(58), 22-38.
- Berlo, D. K. (1960). The Process of Communication. New York: Holt Rinehart & Winston.
- Creswell, J. W. & Plano Clark V. L. (2011). Designing and conducting mixed methods research (2nd ed.). Los Angeles, California: Sage Publication.
- Kaplan, R. S. & Norton, D. P. (1996). The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action. Boston: Harvard Business School Press.

- MacBride Commission. (1980). Many voice, one world: Towards a new, more just and more efficient world information and communication. Paris: UNESCO.
- McKay, D. R. (2019). What does a news anchor do? Learn about the salary, required skills, & more. The Balance Careers. Retrieved January 31, 2022, from <https://www.thebalancecareers.com/news-anchor-526047>
- McQuail, D. (1994). Mass communication theory: An introduction (3rd ed.). London: Sage.
- Nwammuo, A. N. (2022). Broadcast commentary and announcing. National Open University of Nigeria. Retrieved January 31, 2022, from <https://nou.edu.ng/coursewarecontent/MAC444.pdf>
- Parry, S. B. (1998). The Quest for Competencies. *Journal of Training*, 33(7), 48-56.
- Qabilovna, Y. Z. (2020). The Role of The TV Anchor in The News Program and Authority He Has Achieved During His Career. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 2020(2), 334-345.
- Schena, J. et al. (2018). Updated assessment of the competencies required from Spanish journalists in the professional workplace. *Revista Latina de Comunicación Social*, 2018(73), 531-555.
- Spencer, L. M. & Spencer, S. M. (1993). *Competency at Work: Model for Superior Performance*. New York: John Wiley and Sons.
- Sumbogo, I. A. & Diposumarto N. S. (2017). Pengaruh kompetensi dan pelatihan terhadap kinerja reporter, dengan motivasi sebagai variabel mediasi di PT swc. *Jurnal Riset Manajemen dan Bisnis*, 2(3), 331-340.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.